

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number:D0061

FINE ARTS

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Ebru Temiz

Nigde University

varolebru@gmail.com

Nigde-Turkey

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİNİN CİNSİYET VE ALAN DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırma ile Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının cinsiyet ve alan değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı; Şaban, Korkmaz ve Akbaş (2004) tarafından uyarlanıp geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği"dir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü müzik öğretmenliği programında 23, resim-iş öğretmenliği programında ise 24 olmak üzere toplam 47 öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının mesleki kaygıları, alan ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenerek istatistiksel karşılaştırmalar yapılmış, gruplar arası farkın belirlenmesi için t testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki kaygıları cinsiyet ve alan değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Kaygı, Güzel Sanatlar, Müzik, Öğretmen Adayı

AN EXAMINATION FOR VOCATIONAL ANXIETY LEVEL OF TEACHER CANDIDATES OF DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION IN THE SENSE OF GENDER AND FIELD VARIABLES

ABSTRACT

It is aimed with this research at examination for vocational anxiety level of teacher candidates which are final year students in Department of Fine Arts Education in the sense of gender and field variables. The data collection tool for this research is the Teacher Candidates Anxiety Scale which was adopted and developed by Şaban, Korkmaz & Akbaş (2004). The data collection tool used in research was applied totally to 47 teacher candidates that 23 of total were from Music Teaching Programme and 24 of total were from Art Teaching Programme of Department of Fine Arts Education. In research, vocational anxiety of teacher candidates has examined in the sense of gender and field variables, and it has been made comparisons by using descriptive statistical techniques, and also data have analysed with t test so as to be determined differences among groups. As a result of research findings, there is no difference on vocational anxiety of teacher candidates educating in Department of Fine Arts Education in sense of gender and field variables.

Keywords: Vocational Anxiety, Music, Fine Arts, Teacher Candidate

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Yaşamın her evresinde, insanoğlunun sebepli ya da sebepsiz yere merak ettiği ve meraklarından dolayı endişe duyduğu durumlar vardır. Kaygılanma ya da kaygı duyma; yapısal özellikleri bakımından insandan insana, içinde bulunulan duruma göre farklılık gösterebilir. Güzel sanatlar alanı, genel itibarı ile alanlar arasında insanın kendini daha çok ifade edebildiği, bireysel özelliklerini; yaptığı resim, çaldığı ya da söylediği müzik ile gösterebildiği bir alan olarak kabul edilebilir. Fakat insanların alanlar ne olursa olsun az ya da çok derecede çeşitli düzeylerde kaygı halini yaşayabileceği de bir gerçektir. Kaygı, sorunun ne olduğu bilinmeksizin duyulan belli belirsiz bir korku halidir. Kaygının meydana geliş sebepleri için bilinçaltı ya da uyarıcı genellemesi durumları söz konusudur (Morgan,1998;228). Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin kaygıları ise belirli zamanlarda, belirli noktalarda yoğunlaşmaktadır. Fuller'e göre bu kaygılar; ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli olmak üzere üç grup altında toplanmaktadır (Taşkın, 2006;679). Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri'nde müzik eğitimi boyutunun mesleki kaygı açısından değerlendirilmesine ilişkin çalışmalara bakıldığında, Köse (2006)'nin yapmış olduğu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının mesleki kaygı düzeyleri değerlendirilmiş ve belirlenen her üç boyut için de kaygı düzeylerinin düşük olduğu, yanı sıra bu konuda müzik alanına ilişkin kaygı düzeylerinin ölçülmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiği de vurgulanmıştır. Dolayısıyla; bu hususta tümevarım mantığından hareketle Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin genelinde yani müzik eğitimi dışında resim-iş eğitimi alanı için de mesleki kaygı düzeylerinin ne olduğu ve bu kaygı düzeylerinin alanlara göre değişiklik gösterip göstermediğinin araştırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırmanın temel amacı; Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma, bu alanda yapılan öncü çalışmalardan biri olması sebebiyle önem taşımaktadır.

2.1. Problem (Problem)

Araştırmanın problem cümlesi, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygıları arasında cinsiyet ve alan değişkenleri açısından anlamlı bir fark var mıdır? biçiminde belirlenmiştir. Araştırma problemi temel alınarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının kaygı türlerine göre mesleki kaygı durumları nelerdir?
- Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?
- Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri alan (müzik-resim-iş öğretmenliği) açısından farklılık göstermekte midir?

2.2. Sınırlılıklar (Limitations)

Araştırma,

- 2009-2010 eğitim öğretim yılının bahar yarıyılı ile,
- Niğde Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü son sınıfta öğrenim gören 47 öğrenci ile, sınırlıdır.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Bu çalışmada betimsel araştırma modeline dayalı Tarama modeli kullanılmış ve yanı sıra literatür taraması yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem (Universe and Sample)

Araştırmanın genel evreni, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri ve bu kurumlarda okuyan son sınıf öğrencileri, çalışma evreni, İç Anadolu Bölgesindeki Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri ve bu kurumlarda okuyan son sınıf öğrencileridir. Araştırmada örnekleme ise, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ve 2009-2010 eğitim öğretim bahar yarıyılında son sınıfta öğrenim gören Müzik (23 öğretmen adayı) ve Resim-İş (24 öğretmen adayı) öğretmenliği programında 47 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 1. Örneklemin cinsiyet ve alan değişkenleri açısından dağılımı
(Table 1. Distribution of the sample in terms of gender and field variables)

Cinsiyet	f	%
Bayan	30	63,8
Erkek	17	36,2
Toplam	47	100,0
Alan	f	%
Müzik	23	48,9
Resim	24	51,1
Toplam	47	100,0

3.3. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Araştırmanın verileri, öğretmen adayı kaygı ölçeğinin uygulanması ile elde edilmiştir. Öğretmen adayı kaygı ölçeği, Saban, Korkmaz ve Akbaş (2004) tarafından Borich'den (1996) uyarlanıp geliştirilmiştir.

Ölçek üç bölümden meydana gelmekte olup bu bölümler, ben merkezli kaygılar (BMK), görev merkezli kaygılar (GMK) ve öğrenci merkezli kaygılar (ÖMK) şeklinde oluşturulmuştur. Ölçeğin tamamı liket tipi 45 maddeden meydana gelmekte olup, her bölüm ise 15 maddeden oluşmaktadır.

Ölçekte derecelendirme 1-Kaygılanmıyorum, 2-Çok Az Kaygılanıyorum, 3-Kısmen Kaygılanıyorum, 4-Oldukça Kaygılanıyorum, 5-Çok Kaygılanıyorum şeklinde yapılmıştır. Ölçekte 2, 4, 8, 9, 13, 14, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 32, 35, 44 numaralı maddeler ben merkezli kaygıları (BMK), 1, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 16, 21, 25, 27, 31, 33, 40, 42, numaralı maddeler görev merkezli kaygıları (GMK), 5, 15, 17, 19, 22, 23, 29, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 43 ve 45 numaralı maddeler ise öğrenci merkezli kaygıları (ÖMK) ölçmektedir.

Bu araştırma için örnekleme ilişkin veriler değerlendirildiğinde Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı; 1.bölüm BMK için ,90, 2.bölüm GMK için ,85 ve 3.bölüm ÖMK için ,91 olarak belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

(The Process Of Data Collection And Data Analysis)

Araştırmanın verileri, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü öğrencilerinin staj döneminde okul ortamı ile karşılaşmaları göz önünde bulundurularak, 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında ölçme aracının öğrencilere uygulanmasıyla elde edilmiştir.

Araştırmada toplanan verilerin analizi SPSS 11,5 paket programı ile yapılmıştır. Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler kullanılarak incelenmiş, gruplar arasındaki farkların belirlenmesi için ise t testi uygulanmıştır. Araştırmada istatistiksel açıdan anlamlılık düzeyi 0,05(%5) olarak belirlenmiştir. Verilerin analizinde elde edilen ortalama değerler, aşağıda belirlenen aralıklarla karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Aralık (interval)	Derecelendirme (graduation)
1,00-1,79	Kaygılanmıyorum
1,80-2,59	Çok az kaygılanıyorum
2,60-3,39	Kısmen kaygılanıyorum
3,40-4,19	Oldukça kaygılanıyorum
4,20-5,00	Çok kaygılanıyorum

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND COMMENTS)

Örneklem grubunun mesleki kaygılarına ve mesleki kaygıların değişkenlere göre analizi, alt problemlerin sırasına göre tablollaştırılarak yorumlanmıştır.

4.1. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Kaygı Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Findings and Interpretations of Vocational Anxiety Level of Teacher Candidates of Department of Fine Arts Education)

Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarına ilişkin bulgular Tablo 1, 2 ve 3'te yer almaktadır.

Tablo 2. Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılarına ilişkin bulgular ve yorum
(Table 2. Findings and interpretation of ego based anxiety level of teacher candidates of department of fine arts education)

Kaygı Türü (Type of anxiety)	N	\bar{X}	Sd
Ben Merkezli Kaygılar (ego based anxiety)	47	2,60	1,30
	47	2,77	1,22
	47	2,64	1,22
	47	2,26	1,24
	47	2,57	1,35
	47	2,40	1,31
	47	2,19	1,26
	47	2,23	1,29
	47	2,02	1,44
	47	2,00	1,32
	47	2,11	1,43
	47	1,89	1,29
	47	2,53	1,21
	47	2,64	1,13
	47	2,74	1,29
Toplam (total)	47	2,37	1,29

Tablo 2'e göre; örneklem grubunun kaygı türlerinden ben merkezli kaygılarına ilişkin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2,37 olarak hesaplanmıştır. Bu durum; öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarının, çok az düzeyde ben merkezli kaygılardan ileri geldiğini göstermektedir.

Tablo 3. Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının görev merkezli kaygılarına ilişkin bulgular ve yorum
(Table 3. Findings and interpretation of task based anxiety level of teacher candidates of department of fine arts education)

Kaygı Türü (Type of anxiety)	N	\bar{X}	Sd
Görev Merkezli Kaygılar (task based anxiety)	47	2,36	1,29
	47	3,23	1,00
	47	2,66	1,39
	47	2,83	1,39
	47	2,09	1,32
	47	2,09	1,30
	47	2,02	1,26
	47	2,13	1,17
	47	1,83	1,34
	47	2,57	1,31
	47	2,19	1,42
	47	1,91	1,23
	47	2,57	1,39
	47	2,66	1,20
	47	2,47	1,10
Toplam (total)	47	2,37	1,28

Tablo 3'ye göre; örneklem grubunun kaygı türlerinden görev merkezli kaygılarına ilişkin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2,37 olarak hesaplanmıştır. Bu bulguya göre; öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarının, çok az düzeyde görev merkezli kaygılardan ileri geldiğini göstermektedir.

Tablo 4. Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygılarına ilişkin bulgular ve yorum
(Table 4. Findings and interpretation of student based anxiety level of teacher candidates of department of fine arts education)

Kaygı Türü (Type of anxiety)	N	\bar{X}	Sd
Öğrenci Merkezli Kaygılar (student based anxiety)	47	2,28	1,28
	47	2,11	1,32
	47	2,40	1,28
	47	2,62	1,42
	47	1,85	1,33
	47	1,81	1,21
	47	2,13	1,23
	47	2,21	1,38
	47	2,45	1,46
	47	2,09	1,36
	47	1,81	1,41
	47	1,87	1,36
	47	2,45	1,32
	47	2,32	1,20
	47	2,47	1,23
Toplam (total)	47	2,19	1,32

Tablo 4'e göre; örneklem grubunun kaygı türlerinden öğrenci merkezli kaygılarına ilişkin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması 2,37 olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre; öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumları, çok az düzeyde öğrenci merkezli kaygılardan ileri gelmektedir denebilir.

4.2. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Cinsiyet Açısından Farklılık Gösterip Göstermemesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar (Findings and Comments About Wheter or not the Level of Occupational Anxieties of Candidate Teachers of Department of Fine Arts Education Differ in Terms of their Field of Study)

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermemesine ilişkin bulgular Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 5. Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermemesine ilişkin bulgular ve yorum

(Table 5. Findings and comments about wheter or not the level of occupational anxieties of candidate teachers of department of fine arts education differ in terms of their field of study)

Kaygı Türü (Type of anxiety)	Cinsiyet (gender)	N	\bar{x}	Sd	t	p
BMK (ego based anxiety)	Bayan	30	34,63	10,68	0,68	,497 p>0,05
	Erkek	17	37,29	15,94		
GMK (task based anxiety)	Bayan	30	35,43	9,67	0,15	,883 p>0,05
	Erkek	17	35,94	13,33		
OMK (student based anxiety)	Bayan	30	32,63	12,54	0,15	,881 p>0,05
	Erkek	17	33,24	14,90		

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının ben merkezli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri ,497 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının ben merkezli kaygıları cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

Yine öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri ,883 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının görev merkezli kaygıları cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

Son olarak öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri ,881 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygıları cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

4.3. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Alan Açısından Farklılık Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar ((Findings and Comments About Wheter or not the Level of Occupational Anxieties of Candidate Teachers of Department of Fine Arts Education Differ in Terms of Their Gender)

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygıları alan (müzik-resim-iş öğretmenliği) açısından farklılık gösterip göstermemesine ilişkin bulgular Tablo 6'de yer almaktadır.

Tablo 6. Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin alan açısından farklılık durumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

(Table 6. Findings and comments about wheter or not the level of occupational anxieties of candidate teachers of department of fine arts education differ in terms of their field of study)

Kaygı Türü (Type of anxiety)	Alan (field)	N	\bar{X}	Sd	t	p
BMK (ego based anxiety)	Müzik	23	39,09	15,49	1,892	,065
	Resim-iş	24	32,25	8,39		p>0,05
GMK (task based anxiety)	Müzik	23	36,52	13,11	0,548	,586
	Resim-iş	24	34,75	8,68		p>0,05
OMK (student based anxiety)	Müzik	23	35,74	15,57	1,478	,146
	Resim-iş	24	30,08	10,24		p>0,05

Tablo 6'ye göre öğretmen adaylarının ben merkezli kaygı düzeyleri alan değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri,065 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının ben merkezli kaygıları alan değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

Yine öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri,586 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının görev merkezli kaygıları alan değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

Son olarak öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenip aritmetik ortalamalar arası fark t testi ile değerlendirildiğinde; p değeri,146 (p>0,05) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygıları alan değişkeni açısından farklılık göstermemektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDENTS)

5.1. Sonuçlar (Conclusions)

Araştırmada yer alan örneklem grubuna ilişkin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet ve alana göre farklılık göstermemektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının, araştırmada ölçme aracında üç boyut şeklinde yer alan ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygılardan çok az etkilendiği sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneri (Recommendation)

Güzel Sanatlar Eğitimi alanında mesleki kaygı ile ilgili olarak yapılacak araştırmaların artırılması ve farklı bakış açıları ile geliştirilerek çeşitlendirilmesi alan literatürünün gelişmesi açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

1. Büyüköztürk, Ş., (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi, 4.Baskı, s.39-63., Ankara: Pegem A Yayıncılık,
2. Köse, S., (2006) Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygıları, M.A.E.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 12, s. 80-89., Burdur.
3. Morgan, C.T., (1998). Psikolojiye Giriş (Yayın Sorumlusu: Prof. Dr. Sirel Karakaş) Ankara: Hacettepe Ü. Psikoloji Bölümü Yayınları No:1 Baskı:12,
4. Saban, A., Korkmaz, İ. ve Akbaşlı, S., (2004). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı 17, s. 198-209.
5. Taşgın, Ö., (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt 14, No:2 (sayfa 679-686).